॥ तैत्तिरीय आरण्यकम्॥

॥ तृतीयः प्रश्नः॥

3
ॐ तच्छं योरावृणीमहे। गातुं युज्ञायं। गातुं युज्ञपंतये। दैवी
स्वस्तिरस्तु नः। स्वस्तिर्मानुषेभ्यः। ऊर्ध्वं जिंगातु भेषुजम्। शं न
अस्तु द्विपदै। शं चतुष्पदे। ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥
चित्तिः स्रुक्। चित्तमाज्यम्। वाग्वेदिः। आधीतं बर्हिः। केतं
अग्निः। विज्ञातमग्निः। वाक्पंतिरहोतां। मनं उपवक्ता। प्राणं

ह्विः। सामाध्वर्युः। वार्चस्पते विधे नामन्। विधेमं ते नामं। विधेस्त्वमुस्माकुं नामं। वार्चस्पतिः सोमं पिबतु। आऽस्मासुं नृम्णन्यात्स्वाहाँ॥१॥

— अध्वर्यः पत्र्वं च॥१॥—————[१

पृथिवी होता। द्यौरेध्वर्युः। रुद्रौऽग्नीत्। बृह्स्पतिरुपवक्ता। वार्चस्पते वाचो वीर्येण। सम्भृततमेनायक्ष्यसे। यजमानाय वार्यम्। आसुवस्करस्मे। वाचस्पतिः सोमं पिबतु। जजनदिन्द्रमिन्द्रियाय स्वाहा॥२॥

पृथिवी होता दर्श ॥२॥————[२]

अग्निर्होतां। अश्विनांऽध्वर्यू। त्वष्टाऽग्नीत्। मित्र उंपवक्ता। सोमः सोमंस्य पुरोगाः। शुक्रः शुक्रस्यं पुरोगाः। श्रातास्तं इन्द्र सोमाः। वार्तापेर्हवनुश्रुतः स्वाहां॥३॥

ञ्चित्रहोताऽद्यो॥३॥—————[३]

सूर्यं ते चक्षुः। वातं प्राणः। द्यां पृष्ठम्। अन्तरिक्षमात्मा।

अङ्गैर्यज्ञम्। पृथिवीः शरीरैः। वार्चस्पतेऽच्छिद्रया वाचा। अच्छिद्रया जुह्न्॥ दिवि देवावृध<u>ः</u> होत्रा मेर्रयस्व स्वाहाँ॥४॥

सूर्यं ते नवं॥४॥ _____[8]

महाहं विर्होतां। सत्यहं विरध्वर्युः। अच्युंतपाजा अग्नीत्। अच्युंतमना उपवक्ता। अनाधृष्यश्चांप्रतिधृष्यश्चं यज्ञस्यां भिग्रो। अयास्यं उद्गाता। वाचंस्पते हृद्विधे नामन्। विधेमं ते नामं। विधेस्त्वम्समाकं नामं। वाचस्पतिः सोमंमपात्। मा देव्यस्तन्तु इछे दि मा मंनुष्यः। नमां दिवे। नमः पृथिव्ये स्वाहां॥५॥

अपास्त्रीणि च॥५॥-----[५]

वाग्घोतां। दीक्षा पत्नीं। वातोंऽध्वर्युः। आपोंऽभिगुरः। मनों हृविः। तपिस जुहोमि। भूर्भुवः सुवेः। ब्रह्मं स्वयम्भु। ब्रह्मणे स्वयम्भुवे स्वाहां॥६॥

वाग्घोता नर्व॥६॥————[६]

ब्राह्मण एकेहोता। स युज्ञः। स में ददातु प्रजां पुशून्पुष्टिं यर्शः। युज्ञश्चं मे भूयात्। अग्निर्दिहौता। स भूर्ता। स में ददातु प्रजां पुशून्पुष्टिं यर्शः। भूर्ता चं मे भूयात्। पृथिवी त्रिहौता। स प्रतिष्ठा॥७॥

स में ददातु प्रजां प्रशून्पुष्टिं यद्याः। प्रतिष्ठा चं मे भूयात्। अन्तरिक्षं चतुर्होता। स विष्ठाः। स में ददातु प्रजां प्रशून्पुष्टिं यद्याः। विष्ठाश्चे मे भूयात्। वायुः पर्ञ्चहोता। स प्राणः। स में ददातु प्रजां प्रशून्पुष्टिं यद्याः। प्राणश्चे मे भूयात्॥८॥ चन्द्रमाः षड्ढौता। स ऋतून्केल्पयाति। स में ददातु प्रजां प्रशून्पुष्टिं यर्चाः। ऋतविश्च मे कल्पन्ताम्। अन्नर्श् सप्तहौता। स प्राणस्ये प्राणः। स में ददातु प्रजां प्रशून्पुष्टिं यर्चाः। प्राणस्ये च मे प्राणो भूयात्। द्यौर्ष्टहौता। सौऽनाधृष्यः॥९॥

स में ददातु प्रजां प्रशून्पृष्टिं यर्शः। अनाधृष्यश्चे भूयासम्। आदित्यो नवहोता। स तेजस्वी। स में ददातु प्रजां प्रशून्पृष्टिं यर्शः। तेजस्वी चं भूयासम्। प्रजापितिर्दर्शहोता। स इदश् सर्वम्। स में ददातु प्रजां प्रशून्पृष्टिं यर्शः। सर्वे च मे भूयात्॥१०॥

अग्निर्यजुर्भिः। स्विता स्तोमैंः। इन्द्रं उक्थामदैः। मित्रावर्रणा-वाशिषां। अङ्गिरसो धिष्णियैर्ग्निभिः। मुरुतः सदोहविर्धानाभ्याम्। आपः प्रोक्षणिभिः। ओषंधयो ब्र्हिषां। अदितिर्वेद्यां। सोमो दीक्षयां॥११॥ त्वष्टेध्मेनं। विष्णुर्यज्ञेनं। वस्तव आज्येन। आदित्या दक्षिणाभिः। विश्वे देवा ऊर्जा। पूषा स्वंगाकारेणं। बृहस्पतिः पुरोधयां। प्रजापंतिरुद्गीथेनं। अन्तरिक्षं प्वित्रेण। वायुः पात्रैः। अहङ् श्रद्धयां॥१२॥

दीक्षया पात्रेरेकं च॥८॥—————[८]

सेनेन्द्रंस्य। धेना बृह्स्पतैः। पत्थ्यां पूष्णः। वाग्वायोः। दीक्षा सोमस्य। पृथिव्यग्नेः। वसूनां गायत्री। रुद्राणाँन्त्रिष्टुक्। आदित्यानां जर्गती। विष्णोरनुष्टुक्॥१३॥

वर्रुणस्य विराट्। यज्ञस्यं पुङ्किः। प्रजापंतरनुमितिः। मित्रस्यं श्रद्धा। सवितुः प्रसूतिः। सूर्यस्य मरीचिः। चन्द्रमसो रोहिणी। ऋषीणामरुन्धती। पूर्जन्यस्य विद्युत्। चर्तस्रो दिशः। चर्तस्रोऽवान्तरदिशाः। अहंश्च रात्रिश्च। कृषिश्च वृष्टिश्च। त्विषिश्चापीचितिश्च। आपृश्चौषंधयश्च। ऊर्कं सूनृतां च देवानां पत्नेयः॥१४॥

ञुनुष्टुग्दिशः षर्द्व॥९॥————[९]

देवस्यं त्वा सिवतुः प्रसिवं। अश्विनौर्बाहुभ्याम्। पूष्णो हस्ताभ्यां प्रतिगृह्णामि। राजां त्वा वर्रुणो नयतु देवि दक्षिणेऽग्नये हिर्रुण्यम्। तेनामृतत्वमंश्याम्। वयौ दात्रे। मयो मह्यमस्तु प्रतिग्रहीत्रे। क इदं कस्मा अदात्। कामः कामाय। कामो दाता॥१५॥

कामः प्रतिग्रहीता। कामः समुद्रमाविश। कामेन त्वा प्रतिगृह्णामि। कामैतत्तै। एषा ते काम दक्षिणा। उत्तानस्त्वौङ्गीर्सः प्रतिगृह्णातु। सोमाय वासः। रुद्राय गाम्। वर्रुणायाश्वम्। प्रजापतये पुरुषम्॥१६॥

मर्नवे तल्पैम्। त्वष्ट्रेऽजाम्। पूष्णेऽविम्। निर्ऋत्या अश्वतरगर्द्भौ। हिमर्वतो हस्तिनैम्। गन्धर्वाप्सराभ्यः स्रगलं कर्णे। विश्वैभ्यो देवेभ्यो धान्यम्। वाचेऽन्नम्। ब्रह्मण ओद्नम्। समुद्रायापः॥१७॥

उत्तानायाँ इतिस्तायानंः। वैश्वान्तराय रथंम्। वैश्वान्तरः प्रत्नथा नाकमार्रुहत्। दिवः पृष्ठं भन्दंमानः सुमन्मंभिः। स पूर्ववज्जनयंज्जन्तवे धनंम्। समानमंज्मा परियाति जागृविः। राजां त्वा वर्रुणो नयतु देविदक्षिणे वैश्वान्तराय रथंम्। तेनांमृत्तत्वमंश्याम्। वयो दात्रे। मयो मह्यमस्तु प्रतिग्रहीत्रे॥१८॥ क इदं कस्मा अदात्। कामः कामाय। कामां दाता। कामः प्रतिग्रहीता। कामः समुद्रमा विश्वा। कामेन त्वा प्रतिगृह्णामि। कामैतत्ते। एषा ते काम दक्षिणा। उत्तानस्त्वाङ्गीरसः प्रतिगृह्णातु॥१९॥

द्गता पुरुषमर्पः प्रतिग्रहीत्रे नवं च॥१०॥_____[१०]

सुवर्णं घर्मं परिवेद वेनम्। इन्द्रंस्यात्मानं दश्धा चरेन्तम्। अन्तः समुद्रे मनस्ता चरेन्तम्। ब्रह्मान्वंविन्द्दश्चंहोतार्मर्णे। अन्तः प्रविष्टः शास्ता जनानाम्। एकः सन्बंहुधा विचारः। शतः शुक्राणि यत्रैकं भवन्ति। सर्वे वेदा यत्रैकं भवन्ति। सर्वे होतारो यत्रैकं भवन्ति। समानसीन आत्मा जनानाम्॥२०॥

अन्तः प्रविष्टः शास्ता जननिष्ट् सर्वीत्मा। सर्वीः प्रजा यत्रैकं भवन्ति। चतुर्होतारो यत्रं संपदं गच्छन्ति देवैः। समानसीन आत्मा जननिष्म। ब्रह्मेन्द्रं मृग्निं जगतः प्रतिष्ठाम्। दिव आत्मानर्थं सिवतारं बृहस्पितिम्। चतुर्होतारं प्रदिशोऽनुं क्रुप्तम्। वाचो वीये तपसाऽन्वविन्दत्। अन्तः प्रविष्टं कर्तारमेतम्। त्वष्टार्थं स्पाणि विकुर्वन्तं विपश्चिम्॥२१॥

अमृतंस्य प्राणं यज्ञमेतम्। चतुर्होतृणामात्मानं क्वयो निर्चिक्यः। अन्तः प्रविष्टं कर्तारमेतम्। देवानां बन्धु निर्दित् कुर्हास्। अमृतेन क्रुप्तं यज्ञमेतम्। चतुर्होतृणामात्मानं क्रुवयो निर्चिक्यः। श्वतित्रयुतः परिवेद् विश्वां विश्ववारः। विश्वमिद्वृंणाति। इन्द्रंस्यात्मा निर्दितः पर्चहोता। अमृतं देवानामायुः प्रजानाम्॥२२॥ इन्द्रश् राजानश् सिवतारमितम्। वायोरात्मानिङ्कवयो निर्चिक्यः। रिवेमश् रिवमीनां मध्ये तपन्तम्। ऋतस्यं पदे कवयो निर्पान्ति। य औण्डकोको भुवनं बिभिति। अनिर्मिण्णः सन्नर्थं लोकान् विचष्टै। यस्याण्डकोकाश् शुष्ममाहुः प्राणमुल्बम्। तेन कृप्तोऽमृतेनाहमस्मि। सुवर्णं कोक्षश् रजसा परीवृतम्। देवानौ वसुधानी विराजम्॥२३॥

अमृतंस्य पूर्णान्तामुं कुलां विचेक्षते। पाद्<u>र</u> षड्ढोतुर्न किलविवित्से। येनुर्तवंः पञ्चधोत क्रुप्ताः। उत वां षड्डा मनुसोत क्रुप्ताः। तश्ष्वात्रीतारमृतुभिः कल्पमानम्। ऋतस्यं पदे कुवयो निपान्ति। अन्तः प्रविष्टं कुर्तारमेतम्। अन्तश्चन्द्रमंसि मनस्य चर्रन्तम्। सहैव सन्तं न विजानन्ति देवाः। इन्द्रंस्यात्मानश्चे शतुधा चर्रन्तम्॥ २४॥

इन्द्रो राजा जर्गतो य ईशै। सप्तहौता सप्तधा विक्रिप्तः। परेण तन्तुं परिषिच्यमानम्। अन्तरादित्ये मर्नसा चरेन्तम्। देवाना<u>श्</u> हृद्यं ब्रह्मान्वविन्दत्। ब्रह्मैतद्वह्मण उर्ज्ञभार। अर्कश्र् श्रोतेन्तश् सरि्रस्य मध्यै। आ यस्मिन्त्सप्त परेवः। मेहिन्त बहुलाश् श्रियम्। बहुश्वामिन्द्र गोमतीम्॥२५॥

अच्युंतां बहुलाश्श्रियम्। सहिर्वसुवित्तमः। पेरुरिन्द्रीय पिन्वते। बहुश्वामिन्द्रं गोमेतीम्। अच्युंतां बहुलाश्श्रियम्। मह्यमिन्द्रो नियेच्छतु। शतश्शाता अस्य युक्ता हरीणाम्। अर्वाङा योतु वसुंभी रिश्मिरिन्द्रेः। प्रमश्हंमाणो बहुलाश्श्रियम्। रिश्मिरिन्द्रेः सिवता में नियंच्छतु॥२६॥ घृतन्तेजो मधुमिदिन्द्रियम्। मय्ययम्प्रिद्धातु। हरिः पत्रङ्गः पंट्ररी सूपर्णः। दिविक्षयो नर्भसा य एति। स न इन्द्रः कामवरन्द्दातु। पञ्चारं चकं परिवर्तते पृथु। हिर्रण्यज्योतिः सिर्रस्य मध्ये। अर्जस्रं ज्योतिर्नर्भसा सपेदिति। स न इन्द्रः कामवरन्दंदातु। सप्त युञ्जन्ति रथमेकंचकम्॥२७॥

एको अश्वी वहति सप्तनामा। त्रिणाभि चक्रमजर्मनर्वम्। येनेमा विश्वा भुवनानि तस्थुः। भुद्रं पश्यन्त उपसेदुरग्रै। तपौ दीक्षामृषयः सुवर्विदंः। ततः क्षत्रं बलुमोर्जश्च जातम्। तद्स्मै देवा अभि सन्नमन्तु। श्वेतश रिमं बौभुज्यमनिम्। अपां नेतारं भुवनस्य गोपाम्। इन्द्रं निचिक्युः पर्मे व्योमन्॥२८॥

रोहिणीः पिङ्गला एकेरूपाः। क्षरेन्तीः पिङ्गला एकेरूपाः। <u>श</u>तश् सहस्राणि प्रयुतािन् नाव्यानाम्। अयं यः श्वेतो रिश्मः। पिर् सर्वीमिदं जर्गत्। प्रजां पश्चन्धनािन। अस्माकं ददातु। श्वेतो रिश्मः पिर् सर्वं बभूव। सुवन्मद्यं पशून् विश्वरूपान्। पतङ्गमक्तमसुरस्य माययां॥२९॥

हृदा पंश्यन्ति मनेसा मनीषिणः। समुद्रे अन्तः क्वयो विचेक्षते। मरीचीनां पदिमिच्छन्ति वेधसः। पतिक्षो वाचं मनेसा बिभिति। ताक्षंन्ध्ववी ऽवदृद्गभी अन्तः। तां द्योत्तमानाः स्वयी मनीषाम्। ऋतस्य पदे क्वयो निपान्ति। ये ग्राम्याः पश्चवी विश्वरूपाः। विरूपाः सन्तौ बहुधैकेरूपाः। अग्निस्ताः अग्रे प्रमुमोक्तु देवः॥३०॥

प्रजापितः प्रजयां संविद्गनः। वीतङ् स्तुकेस्तुके। युवमस्मासु नियंच्छतम्। प्रप्रं युज्ञपितिन्तिर। ये ग्राम्याः प्रशवों विश्वरूपाः। विरूपाः सन्तो बहुधैकिरूपाः। तेषाः सप्तानामिह रन्तिरस्तु। रायस्योषाय सुप्रजास्त्वायं सुवीर्याय। य आर्ण्याः प्रशवों विश्वरूपाः। विरूपाः सन्तो बहुधैकिरूपाः। वायुस्ताः अग्रे प्रमुमोक्त देवः। प्रजापितिः प्रजयां संविद्गनः। इडिये सृप्तङ्गृतवंचराचरम्। देवा अन्वविन्दुन्गुह्यं हितम्। य आर्ण्याः प्रशवों विश्वरूपाः। विरूपाः सन्तो बहुधैकिरूपाः। तेषाः सप्तानामिह रन्तिरस्तु। रायस्योषाय सुप्रजास्त्वायं सुवीर्याय॥३१॥

आतमा जनानां विकुर्वन्तं विपृश्चिं प्रजानां वसुधानीं विराजुं चर्रन्तुं गोर्मतीं में नियंच्छत्वेकंचकुव्व्यों मन्माययां देव एकंरूपा अष्टौ च॥११॥————[११]

सहस्रेशीर्षा पुर्रुषः। सहस्राक्षः सहस्रेपात्। स भूमिं विश्वतौ वृत्वा। अत्येतिष्ठदृशाङ्गुलम्। पुर्रुष प्वेदश् सर्वम्। यद्भूतं यच्च भव्यम्। उतामृत्तवस्येशानः। यद्भेनातिरोहित। प्तावानस्य महिमा। अतो ज्यायार्श्रश्च पूर्रुषः। [३२]

पादौऽस्य विश्वां भूतानि। त्रिपादंस्यामृतं दिवि। त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुर्रुषः। पादौऽस्येहाभवात्पुनः। ततो विष्वञ्चीकामत्। साञ्चानाञ्चने अभि। तस्माहिरार्र्डजायत। विराजो अधि पूर्रुषः। स जातो अत्यरिच्यत। पृश्चाद्भिमथौ पुरः। [३३]

यत्पुरुषेण ह्विषा। देवा यज्ञमतंन्वत। वसन्तो अस्यासीदाज्यम्।

ग्रीष्म इध्मः शरद्धविः। सप्तास्यांसन्परिधर्यः। त्रिः सप्त समिर्धः कृताः। देवा यद्यज्ञन्तंन्वानाः। अबंध्वन्पुरुषं पशुम्। तं यज्ञं बर्हिष् प्रौक्षन्। पुरुषं जातमंग्रतः। [३४]

तेनं देवा अर्यजन्त। साध्या ऋषयश्च ये। तस्मौद्यज्ञात्सर्वेहुतः। सम्भृतं पृषद्ाज्यम्। पृशू श्रस्ताश्श्चेके वायव्यान्। आर्ण्यान्ग्राम्याश्च ये। तस्मौद्यज्ञात्सर्वेहुतः। ऋचः सामोनि जिज्ञरे। छन्दाश्रसि जिज्ञरे तस्मौत्। यजुस्तस्मोदजायत। [३५]

तस्मादश्वां अजायन्त। ये के चौभयादंतः। गावौ ह जिज्ञरे तस्मौत्। तस्मौजाता अजावयः। यत्पुरुषं व्यद्धुः। कृतिधा व्यकत्पयन्। मुखं किमस्य कौ बाहू। कावूरू पादावुच्येते। ब्राह्मणौऽस्य मुखंमासीत्। बाहू रोजन्यः कृतः। [३६]

ऊरू तर्दस्य यद्वैश्यः। पुन्न्याः शूद्रो अजायत। चन्द्रमा मनसो जातः। चक्षोः सूर्यो अजायत। मुखादिन्द्रेश्चाग्निश्चं। प्राणाद्वायुर्रजायत। नाभ्यां आसीदन्तरिक्षम्। शीष्णो द्यौः समवर्तत। पुन्न्यां भूमिर्दिशः श्रोत्रात्। तथां लोकाः अंकल्पयन्। [३७]

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम्। आदित्यवेर्णं तमसस्तु पारे। सर्वाणि रूपाणि विचित्य धीरः। नामानि कृत्वाऽभिवद्न् यदास्तै। धाता पुरस्ताद्यमुदाजहारे। शकः प्रविद्वान्प्रदिशश्चतंस्रः। तमेवं विद्वानमृतं इह भवति। नान्यः पन्था अर्यनाय विद्यते। युज्ञेनं युज्ञमंयजन्त देवाः। तानि धर्माणि प्रथमान्यांसन्। ते हु नाकं

मि्हमानः सचन्ते। यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः॥ [३८]

पूर्लषः पुरौऽय्रुतौऽजायत कृतौऽकल्पयन्नासुं द्वे चं (ज्यायानिध पूर्लषः। अन्यत्र पुर्लषः॥)॥१२॥——[१२]

अद्यः सम्भूतः पृथिव्यै रसाच। विश्वकर्मणः समवर्तताधि। तस्य त्वष्टां विद्धंद्रूपमेति। तत्पुरुषस्य विश्वमाजानम्यौ। वेदाहमेतं पुरुषं महान्त्रम्। आदित्यवर्णं तमसः परस्तात्। तमेवं विद्वानमृतं इह भवति। नान्यः पन्थां विद्यतेऽयंनाय। प्रजापंतिश्वरित गर्भे अन्तः। अजायमानो बहुधा विजायते। [३९]

तस्य धीराः परिजानिन्त् योनिम्। मरीचीनां प्रदिमेच्छिन्ति वेधसः। यो देवेभ्य आतंपति। यो देवानां पुरोहितः। पूर्वो यो देवेभ्यो जातः। नमो रुचाय ब्राह्मये। रुचं ब्राह्मं जनयंन्तः। देवा अये तदंब्रवन्। यस्त्वैवं ब्राह्मणो विद्यात्। तस्य देवा असन्वशे। हीश्चे ते लुक्ष्मीश्च पल्यौ। अहोरात्रे पार्श्वे। नक्षंत्राणि रूपम्। अश्विनौ व्यात्तम्। इष्टं मनिषाण। अमुं मनिषाण। सर्वं मनिषाण॥ [४०]

जायते वशें सप्त चं॥१३॥------[१३]

भृता सिन्ध्रियमाणो बिभिता। एको देवो बहुधा निर्विष्टः। यदा भारन्तुन्द्रयते स भर्तुम्। निधायं भारं पुन्रस्तमित। तमेव मृत्युममृतं तमाहः। तं भृतारं तम् गोप्तारमाहः। स भृतो भ्रियमाणो बिभिता। य एनं वेदं सत्येन भर्तुम्। सद्यो जातमुत जहात्येषः। उतो जर्रन्तं न जहात्येकम्॥४१॥

उतो बहूनेकुमहर्जहार। अतन्द्रो देवः सर्दमेव प्रार्थः। यस्तद्वेद यतं आबुभूवं। सुन्धां च याश सन्द्रधे ब्रह्मणैषः। रमते तस्मिन्नुत जीर्णे शयांने। नैनं जहात्यहंः सु पूर्व्येषुं। त्वामापो अनु सर्वौश्चरन्ति जानतीः। वृत्सं पर्यसा पुनानाः। त्वम्प्तिः ह्वेयवाह्ः सिमन्त्से। त्वं भूर्ता मातुरिश्वां प्रजानाम्॥४२॥

त्वं युज्ञस्त्वमुवेवासि सोमः। तवं देवा हवमायन्ति सर्वे। त्वमेकोऽसि बहुननुप्रविष्टः। नर्मस्ते अस्तु सुहवो म एधि। नमो वामस्तु श्रणुतः हवं मे। प्राणापानाविज्रः सञ्चरंन्तौ। ह्वयामि वां ब्रह्मणा तूर्तमेतम्। यो मां द्वेष्टि तं जीहतं युवाना। प्राणापानौ संविदानौ जीहतम्। अमुष्यासुनामा सङ्गसाथाम्॥४३॥

तं में देवा ब्रह्मणा संविदानो। वधार्य दत्तं तमहरू हेनामि। असंज्ञजान स्तत आर्बभूव। यं यं ज्ञजान स उं गोपो अस्य। यदा भारन्तन्द्रयते स भर्तुम्। प्रास्यं भारं पुन्रस्तमिति। तहै त्वं प्राणो अभवः। महान्भोगः प्रजापतेः। भुजः करिष्यमाणः। यदेवान्प्राणयो नवं॥४४॥

एकं प्रजानाङ्गसाथां नवं॥१४॥_____[१४]

हिर्ि हर्रन्तमनुयन्ति देवाः। विश्वस्येशानं वृष्भं मेतीनाम्। ब्रह्म सरूपमनुमेदमागात्। अयनं मा विवधीर्विक्रमस्व। मा छिदो मृत्यो मा वधीः। मा मे बलुं विवृहो मा प्रमोषीः। प्रजां मा मे रीरिष् आयुरुग्र। नृचक्षसन्त्वा ह्विषां विधेम। सद्यश्चकमानायं। प्रवेपानायं मृत्यवै॥४५॥

प्रास्मा आश्चा अश्वण्वन्। कामेनाजनयन्पुनेः। कामेन मे काम आगौत्। हृद्याद्भृद्यं मृत्योः। यद्मीषामदः प्रियम्। मृत्यवे वीराश्श्यत्वारि च॥१५॥

तदैतूपमाम्भि। परं मृत्यो अनु परेहि पन्थाम्। यस्ते स्व इतरो देवयानात्। चक्षुष्मते शृण्वते ते ब्रवीमि। मा नः प्रजाश्र रीरिषो मोत वीरान्। प्र पूर्व्यं मनस्ता वन्दंमानः। नाधमानो वृष्मं चर्षणीनाम्। यः प्रजानामेकराण्मानुषीणाम्। मृत्युं यंजे प्रथमजामृतस्यं॥४६॥

त्रिधिर्वश्वद्रातो ज्योतिष्कृदंसि सूर्य। विश्वमा भसि रोचनम्।

उपयामगृहीतोऽसि सूर्याय त्वा भ्राजस्वत एष ते योनिः सूर्याय त्वा भ्राजस्वते॥४७॥
[१६]
आ प्यायस्व मदिन्तम् सोम् विश्वाभिरूतिभिः। भवा नः सप्रथस्तमः॥४८॥
[80]
र्ड्युष्टे ये पूर्वतरामपंश्यन् व्युच्छन्तीमुषसं मत्यीसः। अस्माभिक् नु प्रतिचक्ष्याऽभूदो ते यन्ति ये अपरीषु पश्यान्॥४९॥
[86]
ज्योतिष्मतीं त्वा साद्यामि ज्योतिष्कृतं त्वा साद्यामि ज्योतिर्विदं
त्वा सादयामि भास्वतीं त्वा सादयामि ज्वलेन्तीं त्वा सादयामि
मल्मलाभवन्तीं त्वा सादयामि दीप्यमानां त्वा सादयामि रोचमानां
त्वा साद्याम्यजेस्रां त्वा साद्यामि बृहज्यौतिषं त्वा साद्यामि
बोधयंन्तीं त्वा सादयामि जाग्रंतीं त्वा सादयामि॥५०॥

प्रयासाय स्वाहांऽऽयासाय स्वाहां वियासाय स्वाहां संयासाय स्वाहांचासाय स्वाहांऽवयासाय स्वाहां शुचे स्वाहा शेकांय स्वाहां तप्यत्वे स्वाहा तपंते स्वाहां ब्रह्महृत्याये स्वाहा सर्वस्मे स्वाहां॥५१॥

_____[२०]

चित्तः सन्तानेन भवं यका रुद्रन्तिम्ना पशुपितः स्थूलहृद्येनाप्तिः हृद्येन रुद्रं लोहितेन शुर्वम्मतस्त्राभ्यां महाद्वेवमुन्तः पौर्थेनौषिष्टहनः शिक्षीनिकोश्याभ्याम्॥ ५२॥

-[२१]

ॐ तच्छं योरावृंणीमहे। गातुं यज्ञायं। गातुं यज्ञपंतये। दैवीः स्वस्तिरंस्तु नः। स्वस्तिर्मानुंषेभ्यः। ऊर्ध्वं जिंगातु भेष्जम्। शं नौ अस्तु द्विपदै। शं चतुंष्पदे। ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

14 तृतीयः प्रश्नः

This PDF was downloaded from http://stotrasamhita.github.io.

GitHub: http://stotrasamhita.github.io | http://github.com/

stotrasamhita

Credits: http://stotrasamhita.github.io/about/